

บทความวิจัย

การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม

Development of Child Development Promotion Model in The Child Development
Center, Boromrajonani College of Nursing , Nakhon Phanom

Received: Apr 7, 2018
Revised: May 14, 2018
Accepted: June 18, 2018

สิรินุทธิ์ โภคพิชญ์เบศ พยม. (Sirinut Bhokkaphatbhuth, MSN)¹
ชลิดา ธนัฐธีรกุล ปร.ด. (Chalida Thanattheerakul Ph.D.)²
สมสมร เรืองวรบูรณ์ ปร.ด. (Somsamorn Reungworaboon Ph.D.)³

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (action research) ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม จังหวัดนครพนม กลุ่มตัวอย่างคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง คือ ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครองเด็ก กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนมทุกคน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์ความรู้และแบบสังเกตทักษะด้านการประเมินและส่งเสริมพัฒนาการของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า

1. รูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนมที่พัฒนาขึ้นพบว่า กระบวนการในการดำเนินงาน มี 4 องค์ประกอบ คือ 1) จัดระบบการให้บริการด้านพัฒนาการที่บูรณาการกับแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ 2) พัฒนาบุคลากรด้วยการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็ก ด้านความรู้และทักษะปฏิบัติการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 3) การติดตามและส่งต่อข้อมูลด้านพัฒนาการ 4) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็ก
2. ผลจากการใช้รูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนมพบว่า รูปแบบที่ใช้ดำเนินการ มีความชัดเจนและต่อเนื่อง เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพสามารถค้นหาเด็กที่มีปัญหาด้านพัฒนาการและได้รับการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการให้เป็นไปตามวัยอย่างครอบคลุม จนเด็กมีพัฒนาการที่สมวัยมากขึ้นกว่าก่อนการพัฒนาแบบ ถึงร้อยละ 97.5 รวมทั้งยังสามารถส่งเสริมให้ครูมีความรู้ มีความสามารถในการปฏิบัติการประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก โดยพบค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 66.7 ระดับปานกลาง ร้อยละ 33.3 และมีค่าคะแนนเฉลี่ยของทักษะปฏิบัติการด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ร้อยละ 66.7 และระดับปานกลาง ร้อยละ 33.3 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับค่าคะแนนเฉลี่ยของความรู้และทักษะการประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กของครูผู้ดูแลเด็ก ภายหลังการพัฒนา พบว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นกว่าก่อนการพัฒนา ($\bar{X}=17.0$ S.D.=2.3, $\bar{X}=16.00$ S.D.=3.5) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<.05$)

การศึกษานี้สะท้อนให้เห็นว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนมในครั้งนี้ เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมาร่วมวิเคราะห์ปัญหา ร่วมวางแผนกำหนดการดำเนินงาน มีการเฝ้าติดตามเป็นระยะสามารถปรับแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ รวมถึงมีการสะท้อนและสรุปบทเรียนร่วมกันภายหลังการดำเนินงานทำให้กำหนดรูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม จนส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการเด็กไปในทิศทางที่ดีขึ้น

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบ, การส่งเสริมพัฒนาการ, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, (กลุ่มวิชาการพยาบาลเด็ก) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม มหาวิทยาลัยนครพนม, E-mail: prabmechai@npu.ac.th

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, E-mail: warinee@kku.ac.th

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, (กลุ่มวิชาการพยาบาลเด็ก) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม มหาวิทยาลัยนครพนม, E-mail: s.samorn53@gmail.com

^{1, 2, 3} Nakhon Phanom University, Nakhon Phanom, Thailand

Abstract

This action research aimed to develop a child development promotion model in the Child Development Center, Boromarajonani College of Nursing, Nakhon Phanom. A purposive sampling method was used to select the sample, including all teachers, caregivers, and committee of the Child Development Center, Boromarajonani College of Nursing, Nakhon Phanom. Research instruments were an interview form on knowledge, and the observation form on skills to assess and promote child development of the teachers in the Child Development Center, Boromarajonani College of Nursing, Nakhon Phanom. Data were collected using observation, interviews, and focus group discussion. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

Results were as follows.

1. There were 4 components in the development of the child development promotion model in the Child Development Center, Boromarajonani College of Nursing, Nakhon Phanom as follows: (1) providing the service system on the development integrating with the learning experience plan; (2) developing people by developing teachers' potential on knowledge and skills on child development promotion; (3) monitoring and transferring the information of development; and (4) having parents' participation.

2. Results from the implementation of the child development promotion model in the Child Development Center, Boromarajonani College of Nursing, Nakhon Phanom showed that the developed model had a clear and continuous pattern. It was an effective model for children's development and monitoring children and promoting their development based on their age. By using the developed model, they had better development than the past (97.5%). In addition, the developed model can promote the teachers to gain knowledge and skills in assessing and promoting child development. It was found that 66.7% of the teachers reported the average score on knowledge at a high level while 33.3% of them were at a moderate level. Also, 66.7% of the teachers reported the average score of skills on promoting child development at a high level while those of 33.3% were at a moderate level. Mean score of knowledge and skills in assessing and promoting child development of teachers after proper development was significantly higher than the past ($\bar{X} = 17.0$ S.D.=2.3, $\bar{X} = 16.00$ S.D.=3.5) ($p < .05$).

This study reflected that the success factor for the development of child development promotion model in the Child Development Center, Boromarajonani College of Nursing, Nakhon Phanom was the participation of all concerned parties in analyzing the problems, planning for the implementation and monitoring the operation. Therefore, it can be adapted to the situation. The reflection and summary of lessons learned after the implementation were also done. Hence, the appropriate and effective child development promotion model for the Child Development Center, Boromarajonani College of Nursing, Nakhon Phanom was prepared. As a result, the development of children was better.

Keywords: development of model, development promotion, Child Development Center

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบปัญหาเด็กปฐมวัย มีปัญหาด้านพัฒนาการที่ไม่สมวัย สาเหตุจากขาดการดูแล ติดตามเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กอย่างจริงจัง ส่งผลให้แนวโน้ม เด็กมีพัฒนาการล่าช้าเพิ่มมากขึ้น ซึ่งการพัฒนาให้เด็กมี พัฒนาการที่สมบูรณ์ทุกด้านตามวัยนั้น สิ่งสำคัญอยู่ที่การ ส่งเสริมพัฒนาการเด็กอย่างถูกต้องและมีคุณภาพเพียงพอจาก ครอบครัวรวมทั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จะต้องมีการประเมินและ ส่งเสริมพัฒนาการเด็กรวมถึงการแก้ไขปัญหาทางด้าน พัฒนาการตั้งแต่ระยะแรกเพื่อช่วยให้เด็กมีความพร้อมในการ เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ¹ แต่จากสภาพเศรษฐกิจและสังคม ในปัจจุบัน ผู้ปกครองเด็กต้องออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน มากขึ้น ทำให้เด็กขาดผู้ดูแล ผู้ปกครองจำเป็นต้องค้นหาสถานที่ ที่จะช่วยดูแลส่งเสริมให้เด็กเติบโตอย่างปลอดภัย ศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กจึงเป็นสถานที่ในการแบ่งเบาภาระการดูแลเด็ก และผู้ปกครองต่างคาดหวังให้เด็กได้รับการดูแลส่งเสริมให้มี สุขภาพกาย สุขภาพจิตและสังคมที่ดี เพื่อสร้างให้เด็กเป็นคนดี มีคุณภาพของประเทศชาติต่อไป² จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กต้องพัฒนาการดูแลเด็กให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

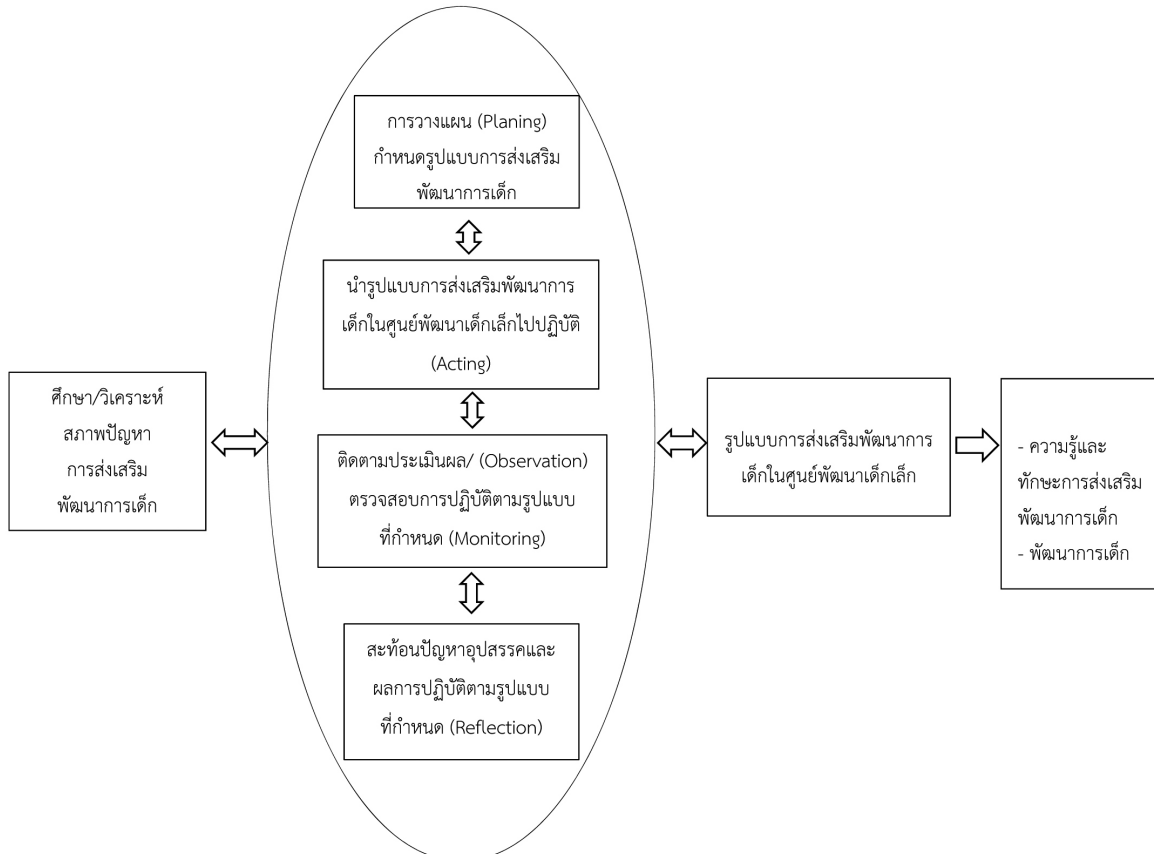
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครพนม เป็นสถานบริการที่จัดตั้งเพื่อแบ่งเบาภาระการดูแล เด็กให้กับบุคลากรภายในองค์กรและให้บริการสาธารณะแก่ ประชาชนภายนอก ให้การดูแลเด็กทั้งด้านภาวะสุขภาพ ด้านการเจริญเติบโตและด้านการส่งเสริมพัฒนาการ ซึ่งการส่งเสริมพัฒนาการเด็กนั้นเป็นด้านที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการ พัฒนาระบบประสาทและสมองให้พร้อมในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ³ การให้บริการด้านส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครพนม มุ่งส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีผ่านการเล่นและการ ใช้ชีวิตประจำวันโดยใช้กิจกรรม 6 หลัก คือ กิจกรรมเสรี กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรม เสริมประสบการณ์ กิจกรรมกลางแจ้งและกิจกรรมเกมการศึกษา รวมทั้งให้บริการที่สอดคล้องไปตามมาตรฐานของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก⁴ แต่จากการสุ่มสำรวจสภาพปัญหาการดูแลด้าน ส่งเสริมพัฒนาการและการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม กลับ พบว่า ยังขาดความครอบคลุมของการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ช่วย

ส่งเสริมการเรียนรู้ ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงานและ ขาดคุณภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการ เด็ก ขาดการแก้ไขปัญหาด้านพัฒนาการของเด็กอย่างเป็นระบบ รวมไปถึงขาดการส่งต่อข้อมูลปัญหาด้านพัฒนาการระหว่างครู ผู้ดูแลเด็กและผู้ปกครอง ทำให้พบเด็กมีพัฒนาการที่ไม่ สมวัยถึงร้อยละ 93.75 สาเหตุเนื่องจากครูผู้ดูแลเด็กยังขาด ความรู้ ความเข้าใจในการประเมินและส่งเสริมพัฒนาการ ขาดทักษะในการใช้คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ปฐมวัย (Developmental Surveillance and Promotion Manual : DSPM) และขาดประสบการณ์และขาดความมั่นใจ ในการแก้ไขปัญหาด้านพัฒนาการเด็ก ซึ่งสภาพปัญหาเหล่านี้ จะส่งผลให้เด็กขาดโอกาสที่จะได้รับการพัฒนาศักยภาพที่ ครอบคลุมทุกด้านและพัฒนาให้เด็กมีพัฒนาการที่สมวัยได้ ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญของพัฒนาการเด็กคือการส่งเสริมตามวัยใน ทุกด้านโดยเฉพาะการสร้างประสบการณ์ในการเรียนรู้ให้กับ เด็ก อันจะนำไปสู่การเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป¹ จากสภาพปัญหาดังกล่าวหากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังขาดระบบ การส่งเสริมและแก้ไขปัญหาด้านพัฒนาการของเด็กที่มี ประสิทธิภาพจะส่งผลให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขาดความ ครอบคลุมในการค้นหาเด็กที่มีปัญหาด้านพัฒนาการและขาด การช่วยเหลือแก้ไขให้เด็กมีพัฒนาการที่สมวัยได้ ดังนั้นการ พัฒนาให้เด็กมีคุณภาพและมีพัฒนาการที่สมวัยในทุกด้าน มี ความพร้อมที่จะก้าวไปสู่พัฒนาการลำดับขั้นต่อไปและสอดคล้องไปกับมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำเป็นจะต้อง อาศัยวิธีการ หรือรูปแบบต่างๆที่ผสมผสานหลักวิชาการ สอดคล้องไปตามความต้องการและความร่วมมือจากทุกฝ่าย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กและผู้ปกครองในการ ร่วมคิดและทำความเข้าใจในสภาพปัญหา ร่วมคิดวิเคราะห์ วางแผน ช่วยกันพัฒนาให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีระบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่มีคุณภาพ ด้วยกระบวนการจัดการ คุณภาพ 4 ขั้นตอน คือการวางแผน (Planning: P) การปฏิบัติ ตามแผน (Do: D) การตรวจสอบ (Check: C) และการปรับปรุง หรือการแก้ไขปัญหา (Act: A) ในการพัฒนารูปแบบการส่งเสริม พัฒนาการเด็กให้เกิดประสิทธิภาพตามเป้าหมาย ผู้วิจัยจึงสนใจ ที่จะศึกษาและพัฒนาระบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนมให้มีความเหมาะสมกับบริบทและเป็นรูปธรรม สามารถค้นหาเด็ก

ที่มีปัญหาด้านพัฒนาการและเฝ้าระวังติดตามพร้อมส่งเสริมเพื่อนำไปสู่การมีพัฒนาการที่สมวัยของเด็กได้

กรอบแนวคิด

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) ตามแนวคิดของ Kemmis และ Mc Taggart⁵ 1 วงรอบ มี 4 ขั้นตอนคือ การวางแผน (Planing) การปฏิบัติ (Acting) การสังเกตผลจากการปฏิบัติ (Observation) แล้วจึงสะท้อนผลที่ได้ (Reflection) เริ่มจากการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทำความเข้าใจในสถานการณ์ สภาพปัญหากระบวนการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเพื่อให้ได้ประเด็นที่จะนำไปพัฒนา ปรับปรุงแล้วนำแผนงานที่ได้ไปปฏิบัติตามโดยมีการประเมินการดำเนินงานเป็นระยะเพื่อให้ได้รูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนมที่เหมาะสมซึ่งจะส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการที่สมวัยได้ ซึ่งกรอบแนวคิดแสดงได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม จังหวัดนครพนม

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนารูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม จังหวัดนครพนม โดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (action research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครองเด็กและคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม จังหวัดนครพนม

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม จังหวัดนครพนม

จำนวน 3 คน ผู้ปกครองเด็ก จำนวน 7 คน กรรมการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม จังหวัดนครพนม จำนวน 5 คน ที่คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบ เฉพาะเจาะจง (purposive sampling) โดยกำหนดเกณฑ์การ คัดเลือก (inclusion criteria) คือ 1) เป็นครูผู้ดูแลเด็กที่มี ประสบการณ์ในการดูแลเด็กอย่างน้อย 2 ปี และปฏิบัติงานใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี 2) สามารถสื่อสารและเข้าใจ ภาษาไทย 3) สมัครใจเข้าร่วมการวิจัย สำหรับเกณฑ์ในการ คัดออก (exclusion criteria) คือ 1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลไม่ สมัครใจเข้าร่วมการวิจัย 2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลไม่สามารถเข้าร่วม โครงการวิจัยได้ตลอดระยะเวลาดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ประกอบด้วย

1. **แบบวัดความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการ เด็กสำหรับครูผู้ดูแลเด็ก** ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ คำตอบ “ใช่” (1 คะแนน) คำตอบ “ไม่ใช่” (0 คะแนน) คะแนนที่มากกว่าร้อยละ 80 แสดงว่า ผู้ดูแลเด็กมีความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในระดับมาก คะแนนระหว่าง ร้อยละ 60-80 (7-13 คะแนน) แสดงว่า ผู้ดูแลเด็กมีความรู้ เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในระดับปานกลางและ คะแนนที่ต่ำกว่าร้อยละ 60 (0-6 คะแนน) แสดงว่า ผู้ดูแลเด็ก มีความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในระดับน้อย

2. **แบบสังเกตทักษะการปฏิบัติการส่งเสริม พัฒนาการเด็กสำหรับครูผู้ดูแลเด็ก** ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 10 ข้อ หากมีการทำที่ถูกต้อง คือ “ปฏิบัติ” (1 คะแนน) หรือหากทำไม่ถูกต้อง คือ “ไม่ปฏิบัติ” (0 คะแนน) คะแนนที่ มากกว่าร้อยละ 80 แสดงว่า ผู้ดูแลเด็กมีทักษะการส่งเสริม พัฒนาการเด็กในระดับมาก คะแนนระหว่าง ร้อยละ 60-80 แสดงว่า ผู้ดูแลเด็กมีทักษะการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในระดับ ปานกลางและคะแนนที่ต่ำกว่าร้อยละ 60 แสดงว่า ผู้ดูแลเด็ก มีทักษะการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในระดับน้อย

3. **แนวคำถามในการสนทนากลุ่มและการ สัมภาษณ์เชิงลึก** ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยมีความเฉพาะเจาะจงในรายละเอียด ของการส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่อยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาความตรงตามเนื้อหา (content validity) ของแบบวัดความรู้ แบบประเมินทักษะ แนวคำถามในการ สนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้าน การพยาบาลเด็ก จำนวน 2 ท่าน และเชี่ยวชาญด้านการเฝ้า ระวังคัดกรองและส่งเสริมพัฒนาการด้วย DSPM จำนวน 1 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและ ให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งแบบวัดความรู้ แบบประเมินทักษะ มีค่า ดัชนีความตรงของเนื้อหา (Index of Item-Objective Congruence) คือ 0.88, 0.97 ตามลำดับ ส่วนทักษะ แนว คำถามในการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก มีค่าดัชนี ความตรงของเนื้อหา (Index of Item-Objective Congruence) คือ 0.82, 0.80 ตามลำดับ

2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัด ความรู้ แบบประเมินทักษะผู้วิจัยได้นำแบบวัดความรู้ แบบ ประเมินทักษะที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วนำไป ทดลองใช้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มิลักษณะคล้ายกับกลุ่มผู้ให้ ข้อมูลในการวิจัย จำนวน 30 ราย และนำมาหาความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's coefficient alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.94 และ 0.97

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

โครงการวิจัยนี้ได้ผ่านการพิจารณารับรองจากคณะ กรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของวิทยาลัยพยาบาล บรมราชชนนีนครพนม มหาวิทยาลัยนครพนม เลขที่ 06/2559 การสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้วิจัยได้สร้างความ น่าเชื่อถือของข้อมูลผู้วิจัยปฏิบัติงานในหน่วยงานนี้ระยะเวลา นาน ทำให้เข้าใจและคุ้นเคยกับวัฒนธรรมของกลุ่มเป้าหมาย เป็นอย่างดี และได้ตลอดคตินด้านการสัมภาษณ์โดยผู้วิจัยได้ ชี้แจงกับผู้ให้ข้อมูลว่าผลการศึกษาวินิจฉัยครั้งนี้จะไม่ผลต่อการ พัฒนาและข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ในการพัฒนาเท่านั้น หาก กลุ่มผู้ให้ข้อมูลให้ความร่วมมือและยินดีเข้าร่วมการวิจัยจะให้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้ลงนามเป็นลายลักษณ์อักษร

กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ภายหลังจากงานวิจัยได้ผ่านการรับรองจริยธรรมการ วิจัยในมนุษย์ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม มหาวิทยาลัยนครพนม ผู้วิจัยได้เข้าพบคณะกรรมการศูนย์

พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กและผู้ปกครองเด็ก เพื่ออธิบายวัตถุประสงค์ของการดำเนินการวิจัยโดยสังเขป เพื่อทราบขั้นตอนการดำเนินงานให้เป็นไปแนวทางเดียวกัน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจะได้รับการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึกในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นครูผู้ดูแลเด็กจะได้รับการวัดความรู้ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กโดยใช้แบบวัดความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กสำหรับผู้ดูแลเด็ก และประเมินทักษะการประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กโดยใช้แบบสังเกตทักษะการปฏิบัติการส่งเสริมพัฒนาการเด็กสำหรับครูผู้ดูแลเด็ก ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและนำไปวิเคราะห์ต่อไป ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ปัญหา การศึกษาความคิดเห็นโดยการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับสถานการณ์ของระบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กและปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน ข้อมูลด้านพัฒนาการเด็กที่ไม่สมวัย ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครองเด็กและกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กที่คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 15 คน

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนและกำหนดรูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (Planning) โดยนำประเด็นสภาพปัญหาของระบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ข้อมูลด้านพัฒนาการเด็กที่ไม่สมวัย จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มมาร่วมระดมสมองสังเคราะห์จัดทำให้เป็นรูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นระบบ โดยกำหนดการดำเนินงานเป็น 4 องค์ประกอบ และจัดทำคู่มือติดตามเฝ้าระวังพัฒนาการเด็กรายบุคคล

ขั้นตอนที่ 3 การนำรูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไปปฏิบัติในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (Acting) ตามแผนที่กำหนดการดำเนินงานไว้ 4 องค์ประกอบ ได้ดำเนินการตั้งแต่เดือนมกราคม 2560 ถึงเดือนมิถุนายน 2561 ซึ่งดำเนินการในกลุ่มของครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครองและเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยการจัดอบรมพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในด้านความรู้และทักษะในการประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก การให้ความรู้ด้านพัฒนาการและการส่งเสริมพัฒนาการเด็กแก่ผู้ปกครอง

ขั้นตอนที่ 4 การสังเกตและติดตามประเมินผล การปฏิบัติตามรูปแบบที่กำหนด (Observation) โดยมีการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนทั้ง 4 องค์ประกอบ คือ จัดระบบการให้บริการด้านพัฒนาการที่บูรณาการกับแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ พัฒนาบุคลากรโดยการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็ก การติดตามและส่งต่อข้อมูลระหว่างครูผู้ดูแลเด็กและผู้ปกครอง และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินผลและสะท้อนปัญหาจากการใช้รูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (Reflection) โดยสะท้อนผลจากการดำเนินการเพื่อเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกิดการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น โดยประเมินผลการจัดระบบการให้บริการด้านพัฒนาการที่บูรณาการกับแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้พร้อมการติดตามประเมินพัฒนาการเด็กทุก 3 เดือน และเฝ้าระวังติดตามประเมินพัฒนาการเด็กที่มีพัฒนาการไม่สมวัย ทุก 1 เดือน ประเมินผลความรู้และทักษะของครูผู้ดูแลเด็กก่อนและหลังการอบรมการประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กโดยใช้แนวทางการประเมินตามคู่มือเฝ้าระวัง คัดกรองและส่งเสริมพัฒนาการ DSPM ประเมินผลการติดตามเฝ้าระวังพัฒนาการเด็กจากครูผู้ดูแลเด็กและส่งต่อข้อมูลปัญหาให้กับผู้ปกครองเพื่อให้เด็กได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง และประเมินผลการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานและความต่อเนื่องในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุก 1 เดือน รวมถึงผลจากประเมินพัฒนาการเด็ก จำนวน 40 ราย ที่มีพัฒนาการสมวัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที
2. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) จากข้อมูลที่ได้จากการถอดเทปการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้วิจัยได้อ่านทบทวนทำความเข้าใจ ลงรหัสข้อมูล แยกแยะและจัดกลุ่มข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ (taxonomy) เชื่อมโยงข้อมูล และตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) หาข้อสรุปเป็นประเด็นหลักโดยเน้นความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำข้อมูลที่ได้ไปปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาข้อสรุปร่วมกัน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ 3 ประเด็น คือ

1. สถานการณ์รูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

การดำเนินงานด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม เป็นการส่งเสริมพัฒนาการผ่านการเล่นและการใช้ชีวิตประจำวันโดยใช้กิจกรรม 6 หลัก คือ กิจกรรมเสรี กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมกลางแจ้งและกิจกรรมเกมการศึกษา ซึ่งจะจัดกิจกรรมให้กับเด็กทุกวัน การประเมินพัฒนาการใช้เครื่องมือ “อนามัย 55” และลงบันทึกข้อมูลหลังการประเมินพัฒนาการในสมุดประจำตัวเด็ก แต่ปัญหาที่พบคือ 1) ขาดการเชื่อมโยงกันในการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการรวมถึงการแก้ไขพัฒนาการในเด็กที่มีปัญหาห้วงระหว่างครูและผู้ปกครอง 2) ครูขาดความรู้และทักษะในการประเมินพัฒนาการเด็ก ซึ่งปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนแบบประเมินพัฒนาการจาก “อนามัย 55” มาประเมินพัฒนาการโดยใช้คู่มือการคัดกรอง ประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย DSPM ยิ่งทำให้ครูผู้ดูแลเด็กปรับตัวไม่ทันในเรื่องของความรู้และทักษะการตรวจรวมทั้งการใช้เครื่องมือในการตรวจพัฒนาการ 3) การจัดแผนประสบการณ์เรียนรู้ให้เด็กโดยใช้กิจกรรม 6 หลัก คือ กิจกรรมเสรี กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมกลางแจ้งและกิจกรรมเกมการศึกษา จะเป็นการสอนที่เป็นแบบแผนเดิมซ้ำๆ ไม่หลากหลาย ไม่สอดคล้องไปกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

2. การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

จากรูปแบบเดิมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม แม้จะมีการประเมินพัฒนาการเด็ก แต่ครูก็ยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการ การประเมินพัฒนาการและการส่งเสริมพัฒนาการ อีกทั้งยังไม่ได้นำข้อมูลพัฒนาการที่ประเมินได้เหล่านั้นมาดำเนินการพัฒนาต่อเนื่องและจัดแผนประสบการณ์เรียนรู้ให้สอดคล้องไปกับการพัฒนาการเด็กเพื่อส่งเสริมให้เด็กได้รับการพัฒนาและแก้ไขปัญหาพัฒนาการด้านที่ไม่สมวัย รวมทั้งขาดการส่งต่อข้อมูลที่เป็นประโยชน์และเป็นปัญหาด้านพัฒนาการของเด็กให้กับผู้ปกครองเพื่อช่วยเฝ้าระวังและพัฒนาเด็กไป

อย่างต่อเนื่อง จากการประเมินและวิเคราะห์สถานการณ์ในประเด็นปัญหาทำให้เห็นว่าการดำเนินงานในรูปแบบเดิมยังขาดคุณภาพและไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องรวมทั้งไม่ทำให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างครอบคลุม จึงดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การขาดการให้บริการด้านพัฒนาการที่เป็นระบบ ได้จัดให้มีการวางแผนกำหนดรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจนและเป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดให้ (1) ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้การสนับสนุนงบประมาณด้านบุคลากร สื่อ หนังสือ วัสดุอุปกรณ์ วัสดุครุภัณฑ์ เครื่องเล่นส่งเสริมพัฒนาการเด็ก การพัฒนาบุคลากร และการบริหารจัดการ พร้อมติดตามกำกับดูแลการดำเนินงานของด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพเพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการพัฒนา (2) เด็กทุกคนที่อยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการประเมินพัฒนาการตามวัย ทุก 3 เดือน โดยใช้แบบประเมิน DSPM (3) กำหนดให้มีระบบการเฝ้าระวังและติดตามความก้าวหน้าของพัฒนาการเด็กที่มีปัญหาทุกๆ 1 เดือน (4) ต้องจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการสอดแทรกเข้ากับการจัดการเรียนการสอนรายวันตามแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก (5) กำหนดวางแผนให้การช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาพัฒนาการที่ไม่สมวัยรายบุคคลและรายกลุ่มโดยสอดคล้องไปกับวิธีการส่งเสริมพัฒนาการของ DSPM (6) เด็กที่มีปัญหาทางด้านการพัฒนาการและพฤติกรรมที่ครูประเมินซ้ำในระยะ 1 เดือน แล้วสงสัยว่าจะมีพัฒนาการไม่สมวัย จะได้รับการช่วยเหลือจากอาจารย์ประจำกลุ่มวิชาการพยาบาลเด็กและกลุ่มวิชาสุขภาพจิตและจิตเวชในการประเมินซ้ำ และวางแผนให้การช่วยเหลือเด็กร่วมกันระหว่างครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครองและอาจารย์ประจำกลุ่มวิชาการพยาบาลเด็กและกลุ่มวิชาสุขภาพจิตและจิตเวช (7) เด็กที่มีปัญหาด้านพัฒนาการจะแนะนำให้ผู้ปกครองนำเด็กไปพบแพทย์ทันที เพื่อให้การช่วยเหลือ (8) การจัดทำรายงานสมุดประจำตัวเด็ก บันทึกผลการประเมินพัฒนาการเด็ก การส่งเสริมพัฒนาการและการให้ความช่วยเหลือรายบุคคล (9) จัดระบบการให้บริการวิชาการด้านการดูแลเด็กและการส่งเสริมพัฒนาการเด็กสำหรับครูผู้ดูแลเด็กจากกลุ่มวิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม

2. พัฒนาบุคลากรโดยการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็ก จากการที่ครูผู้ดูแลเด็กขาดความรู้และทักษะในการประเมินพัฒนาการและการใช้เครื่องมือประเมินพัฒนาการ DSPM ได้จัดให้ (1) อบรมเพื่อพัฒนาความรู้ของครูผู้ดูแลเด็กในเรื่องพัฒนาการของเด็กปฐมวัย การตรวจประเมินพัฒนาการเด็กและฝึกทักษะการประเมินพัฒนาการเด็กพร้อมทั้งการส่งเสริมพัฒนาการ (2) อบรมครูผู้ดูแลเด็กเรื่องการใช้คู่มือ DSPM (3) รับการบริการวิชาการในเรื่องการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการที่สอดคล้องไปกับการจัดแผนประสบการณ์เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากกลุ่มวิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม (4) รับการบริการวิชาการด้านการดูแลส่งเสริมสุขภาพและพัฒนาการจากกลุ่มวิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม ประจำปี (5) ครูผู้ดูแลเด็กต้องได้รับการอบรมพัฒนาศักยภาพด้านการดูแลเด็กจากหน่วยงานภายนอกประจำปี

3. การติดตามและส่งต่อข้อมูล จากที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังขาดการส่งต่อของข้อมูลที่เป็นประโยชน์และเป็นปัญหาด้านพัฒนาการของเด็กให้กับผู้ปกครองเพื่อช่วยเฝ้าระวังและพัฒนาเด็กไปอย่างต่อเนื่องนั้น ได้ดำเนินการโดย (1) จัดทำทะเบียนการประเมินพัฒนาการเด็กเพื่อรวบรวมข้อมูลทั้งหมดทั้งในส่วนของผลการประเมินพัฒนาการรายด้าน การติดตามประเมินพัฒนาการซ้ำ การให้ความช่วยเหลือและการให้คำแนะนำผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการ พร้อมรายงานผลการประเมินและติดตามพัฒนาการเด็กแก่อาจารย์กลุ่มวิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละและเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความรู้ในการประเมินและส่งเสริมพัฒนาการของครูผู้ดูแลเด็กก่อนและหลังการพัฒนา

ความรู้	ก่อน			หลัง			t	p-value
	จำนวน (ร้อยละ)	$\bar{X}$	S.D.	จำนวน (ร้อยละ)	$\bar{X}$	S.D.		
ต่ำ	2(66.7)			0(0)				
ปานกลาง	1(33.3)	2.0	4.6	1(33.3)	17.0	2.3	11.7	.01*
สูง	0(0)			2(66.7)				

*p < .05

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละและเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของทักษะปฏิบัติการประเมินและส่งเสริมพัฒนาการของครูผู้ดูแลเด็กก่อนและหลังการพัฒนา

ทักษะปฏิบัติ	ก่อน			หลัง			t	p-value
	จำนวน (ร้อยละ)	$\bar{X}$	S.D.	จำนวน (ร้อยละ)	$\bar{X}$	S.D.		
ต่ำ	2(66.7)			0(0)				
ปานกลาง	1(33.3)	4.00	3.21	1(33.3)	16.0	3.5	7.7	.01*
สูง	0(0)			2(66.7)				

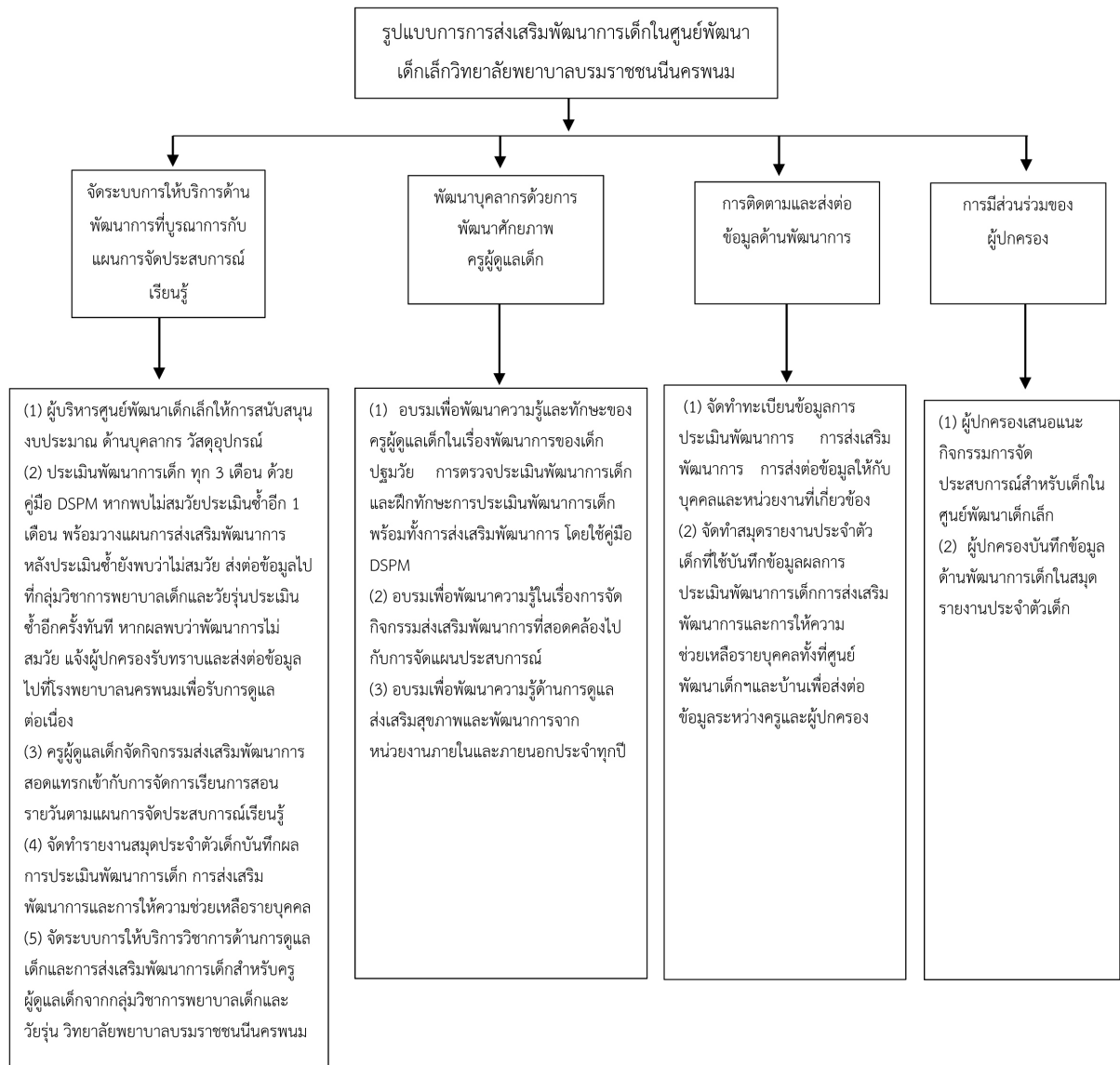
*p < .05

นครพนมและผู้ปกครองของเด็กประจำทุกเดือน (2) จัดทำสมุดรายงานประจำตัวเด็กที่ใช้บันทึกผลการประเมินพัฒนาการเด็ก การส่งเสริมพัฒนาการและการให้ความช่วยเหลือรายบุคคลทั้งที่ศูนย์พัฒนาเด็กฯและบ้านเพื่อให้เห็นความเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างครูและผู้ปกครอง

4) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ที่ผ่านมาการส่งเสริมพัฒนาการเด็กจะแยกส่วนระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ปกครองทำให้เด็กไม่ได้รับการพัฒนาอย่างตรงจุดและขาดโอกาสในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จึงจัดให้ (1) ผู้ปกครองเข้า

มามีส่วนร่วมในการเสนอแนะ แสดงความคิดเห็นในกิจกรรมการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (2) ผู้ปกครองบันทึกพฤติกรรมและพัฒนาการด้านต่างๆของเด็กในสมุดรายงานประจำตัวเด็กที่ครูผู้ดูแลเด็กจะส่งมอบให้ผู้ปกครองนำกลับไปบันทึกและส่งกลับคืนครูผู้ดูแลเด็กทุกสัปดาห์

ผลจากการวางแผน ปฏิบัติการ สังเกตและสะท้อนผล 1 วนรอบ จนได้รูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามรายละเอียดดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการเด็กโดยรวมก่อนและหลังการพัฒนารูปแบบฯ

ตัวแปร	ก่อนการพัฒนา (n=32)				หลังการพัฒนา (n=40)			
	สมวัย		สงสัยว่าจะล่าช้า		สมวัย		สงสัยว่าจะล่าช้า	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พัฒนาการ	2	6.25	30	93.75	39	97.5	1	2.5

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของพัฒนาการเด็กที่สงสัยว่าจะล่าช้าจำแนกรายตามด้าน และการติดตามพัฒนาการก่อนและหลังการพัฒนารูปแบบฯ

พัฒนาการที่สงสัยว่าจะล่าช้า	ก่อนพัฒนา		หลังพัฒนา	
	จำนวน (n=32)	ร้อยละ	จำนวน (n=40)	ร้อยละ
1 ด้าน	9	28.13	0	0
2 ด้าน	8	25.00	1	2.5
3 ด้าน	8	25.00	0	0
4 ด้าน	4	12.50	0	0
5 ด้าน	1	3.12	0	0
การเคลื่อนไหวและการใช้กล้ามเนื้อใหญ่	13	40.63	0	0
การใช้กล้ามเนื้อเล็กและสติปัญญา	17	53.13	0	0
การใช้ภาษา	11	34.34	1	2.5
ความเข้าใจภาษา	15	46.87	0	0
การช่วยเหลือตนเองและสังคม	14	43.77	1	2.5
การติดตามพัฒนาการ	12	37.50	40	100

3. ผลการเปลี่ยนแปลงของความรู้และทักษะของครูผู้ดูแลเด็กและพัฒนาการเด็ก หลังการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม

1) ความรู้และทักษะปฏิบัติการประเมินและส่งเสริมพัฒนาการของครูผู้ดูแลเด็ก

ผลการดำเนินงานตั้งแต่เดือน มกราคม 2560-มิถุนายน 2561 พบว่า ก่อนการพัฒนารูปแบบครูผู้ดูแลเด็กขาดความรู้ความเข้าใจและขาดทักษะในการประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก เมื่อวัดความรู้และทักษะในการประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กจึงพบว่า ความรู้ของครูผู้ดูแลเด็กอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 66.70 รองลงมาคือ ระดับปานกลาง

ร้อยละ 33.30 แต่เมื่อภายหลังการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการที่เป็นระบบและครูได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะในการประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้เพิ่มขึ้นอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 66.70 รองลงมาคือ อยู่ในระดับปานกลางเพียง ร้อยละ 33.30 เมื่อเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของความรู้ภายหลังการพัฒนา พบว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้สูงขึ้นก่อนการพัฒนา ($\bar{X} = 17.00$ S.D.=2.3) และคะแนนเฉลี่ยของทักษะปฏิบัติการประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กก็มีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นก่อนการพัฒนา ($\bar{X} = 16.00$ S.D.=3.5) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<.05$) ดังตารางที่ 1 และ ตารางที่ 2

2) พัฒนาการเด็ก

ก่อนการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม ได้มีการประเมินพัฒนาการเด็กแต่ดำเนินการประเมินพัฒนาการเด็กได้เพียง 32 คน จาก 40 คน คิดเป็นร้อยละ 80 เนื่องจากไม่มีระบบที่ชัดเจนและขาดการติดตามพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้นยังพบว่าเด็กมีพัฒนาการสมวัยเพียงร้อยละ 6.25 มีพัฒนาการที่สงสัยว่าจะล่าช้า ถึงร้อยละ 93.75 และพบว่าเด็กมีพัฒนาการที่สงสัยว่าจะล่าช้าเพียง 1 ด้าน ร้อยละ 28.13 สงสัยว่าจะล่าช้า 2 ด้าน ร้อยละ 25 สงสัยว่าจะล่าช้า 3 ด้าน ร้อยละ 25 สงสัยว่าจะล่าช้า 4 ด้าน ร้อยละ 12.50 และสงสัยว่าจะล่าช้าทุกด้าน ร้อยละ 3.12 เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่สงสัยว่าจะล่าช้าสูงสุดคือ ด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กและสติปัญญา (Fine Motor, FM) ร้อยละ 53.13 รองลงมา คือ ด้านความเข้าใจภาษา (Receptive Language, RL) ร้อยละ 46.87 ด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคม (Personal and Social, PS) ร้อยละ 43.77 ด้านการเคลื่อนไหวและการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ (Gross Motor, GM) ร้อยละ 40.63 และด้านการใช้ภาษา (Expressive Language, EL) พบร้อยละ 3.34 ตามลำดับ ซึ่งในขณะนี้เด็กที่สงสัยว่าจะล่าช้าได้รับการติดตามเพียง 12 ราย ร้อยละ 37.50

แต่ภายหลังจากมีการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก พบว่า เด็กได้รับการประเมินและส่งเสริมพัฒนาการครอบคลุมมากขึ้น เป็นร้อยละ 100 เด็กมีพัฒนาการที่สมวัยถึงร้อยละ 97.50 สงสัยว่าจะล่าช้าเพียง 1 คน ร้อยละ 2.5 โดยแยกเป็นรายด้าน คือ ด้านที่สงสัยว่าจะล่าช้า สูงสุดคือ ด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคม (Personal and Social, PS) พบร้อยละ 2.50 รองลงมาคือ ด้านความเข้าใจภาษา (Receptive Language, RL) ร้อยละ 2.5 เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการส่งต่อข้อมูลระหว่างครูและผู้ปกครองครอบคลุมทุกคน ร้อยละ 100 รายละเอียดดังตารางที่ 3 และตารางที่ 4

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาแบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม ผลการศึกษา พบว่า สภาพการณ์ก่อนที่จะมีการพัฒนารูปแบบ แม้จะมีระบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้วยการจัดกิจกรรมส่งเสริม

เสริมพัฒนาการผ่านการเล่นและการจัดประสบการณ์เรียนรู้ กิจกรรม 6 หลักสำหรับเด็กทุกวัน อีกทั้งยังมีการประเมินพัฒนาการเด็กด้วยแบบประเมิน “อนามัย 55” แต่การดำเนินงานดังกล่าวยังไม่ได้บรรลุเป้าหมายในการค้นหาเด็กที่มีปัญหาด้านพัฒนาการและให้ความช่วยเหลือ แก่ไขให้เด็กมีพัฒนาการที่สมวัยได้ การดำเนินงานยังเป็นลักษณะเชิงรับ ขาดความต่อเนื่องและขาดการติดตามพัฒนาการเด็กอย่างจริงจัง รวมถึงครูผู้ดูแลเด็กยังขาดความรู้และทักษะในเรื่องของการส่งเสริมพัฒนาการทำให้การจัดแผนประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กไม่มีความหลากหลาย ไม่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้รอบด้านและขาดประสบการณ์ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กตามหลักวิชาการ นอกจากนั้นยังมีการปรับเปลี่ยนแบบประเมินพัฒนาการจาก “อนามัย 55” มาประเมินพัฒนาการโดยใช้คู่มือการคัดกรองประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย DSPM ซึ่งเป็นเครื่องมือประเมินใหม่ทำให้ครูผู้ดูแลเด็กต้องปรับตัวและเริ่มเรียนรู้ใหม่เรื่องของความรู้และทักษะการตรวจพัฒนาการรวมทั้งการใช้เครื่องมือในการตรวจประเมินพัฒนาการที่ถูกต้อง หากครูขาดความรู้ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กย่อมส่งให้เด็กขาดโอกาสในการพัฒนาศักยภาพให้มีคุณภาพ สภาพการณ์ดังกล่าวทำให้พบเด็กมีพัฒนาการที่สงสัยว่าจะล่าช้าเป็นจำนวนมาก ร้อยละ 93.75 เด็กส่วนใหญ่จะมีความล่าช้ามากกว่า 1 ด้านขึ้นไป และในเด็กกลุ่มนี้ ร้อยละ 37.50 ก็ขาดการติดตามและการส่งเสริมพัฒนาการอย่างต่อเนื่องด้วย แต่เมื่อผู้วิจัยได้เริ่มดำเนินการตามขั้นตอน โดยเริ่มจาก การนำเสนอสภาพปัญหาให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อรับทราบปัญหาและวางแผนการปรับปรุงแก้ไขร่วมกัน โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาสาเหตุและกำหนดรูปแบบการดำเนินการ และดำเนินการตามแผนที่วางไว้พร้อมติดตามประเมินผล สะท้อนปัญหาจากการดำเนินการและสรุปเป็นบทเรียนจนได้รูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนมที่เหมาะสมกับบริบท

การพัฒนาแบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนมที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับบริบทจะมีการดำเนินงานที่เป็นระบบที่ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1. จัดระบบการให้บริการด้านพัฒนาการที่บูรณาการกับแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ เป็นการจัดระบบการ

ดำเนินงานที่ให้ผู้บริหารเข้ามามีบทบาทในด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้วยการสนับสนุนทั้งด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ที่ช่วยในเรื่องการส่งเสริมพัฒนาการพร้อมติดตาม กำกับดูแลการดำเนินงานของด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพเพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการพัฒนา สอดคล้องกับการศึกษาของ Pakkotanang, Charoensuk⁶ ที่ศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกด้า อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม พบว่า ผู้บริหารและกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ความสำคัญและสนับสนุนส่งเสริมทั้งด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรจะทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้พัฒนาให้มีคุณภาพได้ นอกจากนั้นยังจัดวางระบบให้มีการประเมินพัฒนาการเด็ก โดยใช้แบบประเมิน DSPM ทุก 3 เดือน และกำหนดให้มีระบบการเฝ้าระวังและติดตามความก้าวหน้าของพัฒนาการเด็กที่มีปัญหาทุกๆ 1 เดือน ซึ่งแบบประเมินพัฒนาการ “อนามัย 55” แม้จะเป็นแบบประเมินที่ง่าย ไม่ซับซ้อนแต่ยังไม่เหมาะสมในการใช้คัดกรองพัฒนาการเด็กได้ครอบคลุม¹ ซึ่งเครื่องมือประเมินพัฒนาการ DSPM จะมีความไวและจำเพาะในการคัดกรองพัฒนาการได้เร็วกว่าจึงเหมาะสมในการคัดกรองหาเด็กที่เสี่ยงต่อการมีพัฒนาการที่ไม่สมวัยและสามารถให้คำแนะนำได้อย่างรวดเร็ว⁷ จึงเป็นเหตุผลที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนมเลือกใช้เครื่องมือประเมินพัฒนาการ DSPM ซึ่งทำให้สามารถค้นหาเด็กที่มีพัฒนาการที่สงสัยว่าจะล่าช้ามากขึ้น สามารถวางแผนการดูแลและพัฒนาเด็กได้อย่างต่อเนื่องจากครูผู้ดูแลเด็กและผู้ปกครอง ทั้งนี้ยังรวมไปถึงการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการสอดแทรกเข้ากับการจัดการเรียนการสอนรายวันตามแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กซึ่งเป็นการบูรณาการการส่งเสริมพัฒนาการเด็กผ่านการจัดประสบการณ์ได้เป็นอย่างดี เพราะทำให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม และสร้างประสบการณ์เรียนรู้ที่หลากหลาย ทำให้จำนวนเด็กที่มีพัฒนาการสงสัยว่าจะล่าช้าลดลงเป็นร้อยละ 2.50 และมีพัฒนาการสมวัยมากขึ้นเป็นร้อยละ 97.50 สอดคล้องกับการศึกษาของ Sornsing, Thongjua และ Jitgaroon⁸ ที่ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยโดยใช้เกมการศึกษา พบว่า การจัด

ประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้เกมการศึกษาเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง โดยให้เด็กได้จับสัมผัส ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองผ่านการเล่น ทำให้เด็กจะมีจินตนาการ รู้จักตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการด้านสติปัญญาไปในทิศทางที่ดีขึ้น

2. พัฒนาบุคลากรด้วยการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็ก เป็นการมุ่งเน้นส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กเป็นมืออาชีพในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก โดยอบรมพัฒนาความรู้และทักษะของครูผู้ดูแลเด็กในเรื่องของพัฒนาการ การประเมินพัฒนาการ และการส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้วยเครื่องมือประเมินพัฒนาการ DSPM ที่ถูกต้อง จะเห็นได้ว่าการอบรมครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้และทักษะการประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กอยู่ในระดับสูงน้อย ร้อยละ 33.30 แต่เมื่อผ่านการอบรมแล้วครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้และทักษะเพิ่มมากขึ้นถึงร้อยละ 66.70 หลังจากผ่านการอบรมพัฒนาแล้วครูผู้ดูแลเด็กสามารถค้นพบเด็กที่มีพัฒนาการสงสัยว่าจะล่าช้ามากขึ้นและครูผู้ดูแลเด็กยังสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ให้เด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาการอย่างครอบคลุมทุกด้านจากกิจกรรมการจัดประสบการณ์ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ Tientad⁹ ที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโรงเรียนมัธยมสาธิตการวิทยา พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กมีความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้าน ครูที่มีความรู้มากจะสามารถวางแผนและจัดรูปแบบกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่หลากหลายครอบคลุมกิจกรรมประจำวันพร้อมทั้งยังสามารถประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัวและชุมชนเพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องได้และการศึกษาของ Khachonmot, Phaophon¹⁰ ที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ สังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ศรี อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง พบว่าการพัฒนาให้ครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้ในเรื่องการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้กับเด็กจะส่งผลให้ครูผู้ดูแลเด็กสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายให้กับเด็กส่งผลต่อการเรียนรู้ที่ดีของเด็กได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กนั้นมีความสำคัญมากเนื่องจากความรู้ของครูผู้ดูแลเด็กเป็นปัจจัยสำคัญต่อพัฒนาการเด็กในทุกๆด้านเมื่อครูมีความรู้ความสามารถด้านการส่งเสริมพัฒนาการมากขึ้นก็จะส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการที่สมวัยเพิ่มมากขึ้น

ขึ้นเช่นกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ Wangsachantanon, Wattanaamorn, Jirattanawanna และ Buntumporn¹ ที่ศึกษาบทบาทผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยในการคัดกรองและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ที่พบว่า ผู้ดูแลเด็กมีบทบาทสำคัญในการคัดกรอง ส่งเสริมและติดตามพัฒนาการเด็กให้เป็นไปตามวัย และผู้ดูแลเด็กที่ผ่านการอบรมให้มีทักษะการคัดกรองและประเมินพัฒนาการเด็กด้วยแบบคัดกรองพัฒนาการจะมีความสามารถดำเนินการคัดกรอง ประเมินพัฒนาการ ส่งเสริมพัฒนาการได้อย่างมีคุณภาพและให้ความช่วยเหลือส่งต่อเด็กที่มีปัญหาพัฒนาการล่าช้าเพื่อให้ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการได้

3. การติดตามและส่งต่อข้อมูลด้านพัฒนาการ เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการเชื่อมโยงการดูแลเด็กที่ครอบคลุมระหว่างครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครอง บุคลากรทางด้านสุขภาพ โดยการจัดทำทะเบียนและจัดทำสมุดรายงานการประเมินพัฒนาการเด็กเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดทั้งในส่วนของการประเมินพัฒนาการรายด้าน การติดตามประเมินพัฒนาการซ้ำ การให้ความช่วยเหลือและการให้คำแนะนำผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการ พร้อมรายงานผลการประเมินและติดตามพัฒนาการเด็กประจำทุกเดือน ซึ่งการดำเนินการนี้จะทำให้เด็กได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง ได้รับการแก้ไขปัญหาย่างรวดเร็วและทันเวลา อันจะส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการที่สมวัย จะเห็นได้จากผลการประเมินพัฒนาการของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพัฒนาการที่สมวัยมากขึ้น และเด็กได้รับการติดตามครอบคลุมมากขึ้นจากเดิมมาเป็นร้อยละ 100 สอดคล้องไปกับการศึกษาของ Wangsachantanon, Wattanaamorn, Jirattanawanna และ Buntumporn¹ ที่ศึกษาบทบาทผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยในการคัดกรองและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ที่พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นบุคคลที่สำคัญในการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างครูผู้ดูแลเด็กกับผู้ปกครอง เป็นผู้ที่สามารถถ่ายทอดข้อมูล ให้คำปรึกษาด้านพัฒนาการเด็กให้ผู้ปกครองได้รับทราบ เพื่อให้ผู้ปกครองเด็กได้คอยเฝ้าระวังและติดตามการพัฒนาของเด็ก รวมทั้งสามารถให้คำแนะนำยังรวมถึงสามารถส่งต่อข้อมูลเด็กที่มีปัญหาด้านพัฒนาการไปรับการดูแลต่อเนื่องในหน่วยบริการสุขภาพได้

4. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก เป็นการลดช่องว่างการดูแลด้านพัฒนาการเด็ก ระหว่างครูผู้ดูแลเด็กและผู้ปกครองเพื่อให้เด็กได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง โดยการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะ แสดงความคิดเห็นในกิจกรรมการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและสามารถบันทึกพฤติกรรมและพัฒนาการด้านต่างๆของเด็กในสมุดรายงานประจำตัวเด็กเพื่อใช้ในการสื่อสารระหว่างครูผู้ดูแลเด็กและผู้ปกครองทำให้เห็นความก้าวหน้าของการพัฒนาเด็กได้อย่างต่อเนื่อง และที่สำคัญยังเป็นการสร้างความรู้สึกร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา เกิดความตระหนักรู้ถึงปัญหา เห็นประโยชน์ของกิจกรรมที่จะปฏิบัติ เพราะผู้ปกครองถือได้ว่าเป็นผู้ดูแลหลักที่มีความสำคัญในการส่งเสริมศักยภาพของเด็กในทุกๆด้าน เนื่องจากเด็กมีระยะเวลาที่อยู่กับผู้ปกครองมากกว่าและมีความใกล้ชิดกันมากกว่าครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครองสามารถประเมินพัฒนาการเด็กได้ด้วยตนเอง สามารถเฝ้าระวังติดตามพัฒนาการเด็กได้อย่างใกล้ชิด และสามารถช่วยเหลือเด็กให้ได้รับการส่งเสริมและกระตุ้นพัฒนาการได้อย่างรวดเร็วในรายที่สงสัยว่าจะมีพัฒนาการไม่สมวัย หากผู้ปกครองละเอียดและขาดความร่วมมือกับครูผู้ดูแลเด็กย่อมส่งผลให้เด็กไม่ได้รับการพัฒนาและจะมีผลต่อพัฒนาการที่ไม่สมวัยตามมาได้¹¹ สอดคล้องกับการศึกษาของ Tepvorachai และ Cheunarrom¹² ที่ศึกษาการดำเนินงานบริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมต่างๆ ส่งผลให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีและส่งผลต่อการพัฒนาเด็กอย่างเต็มศักยภาพเพราะผู้ปกครอง สามารถแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นในข้อมูลต่างๆ เสนอแนะการจัดหาแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายสำหรับเด็กอย่างเพียงพอ สามารถร่วมตัดสินใจในทุกขั้นตอนของกิจกรรมจึงส่งผลที่ดีต่อการพัฒนาเด็ก

การพัฒนากระบวนการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนมเกิดจากทุกฝ่ายที่เห็นบทบาทที่สำคัญของตนเองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กทำให้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบที่ดีมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพกับบริบทจนส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการเด็กไปในทิศทางที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

การศึกษาในครั้งนี้อยู่ในชุมชนเมือง จึงควรนำรูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไปขยายผลศึกษาในชุมชนบริบทอื่น เช่น ชุมชนกึ่งเมือง ชุมชนชนบท เพื่อเกิดการสร้างเครือข่ายงานต่างๆ ภายในชุมชนรวมทั้งทำให้เกิดการพัฒนาและความยั่งยืนของรูปแบบฯ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต

1. สถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการดูแลเด็กปฐมวัย ควรนำรูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไปสอดแทรกในการจัดการศึกษาเพื่อให้เห็นภาพของการพัฒนาเด็กที่ครอบคลุมรอบด้าน
2. การพัฒนาเชิงนโยบายในส่วนขององค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรนำรูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไปกำหนดมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็กและผู้ปกครองมีส่วนร่วมอย่างมีคุณภาพ

References

1. Wangsachantanon T, Wattanaamorn S, Jirattawananna N, Buntumporn N. The role of caregivers in day care centers to screening and development promoting of early childhood. Srinakharinwirot University (Journal of Science and Technology) 2015;6(12):114-21. (in Thai).
2. On-Ying A, Apichat LA. Factor educational administration affect quality of life preschool children child development center in Phetchaburi province. Veridian E-Journal, Silpakorn University 2016;9(3), 1162-72. (in Thai).
3. Madsem P. Guidelines for developing a desirable child daycare of Kohklang subdistrict administrative organization, Kohlanta District, Krabi province. Proceeding of the 4th; Hat Yai academic conference. 2013 May 10; p 510-520. [Internt]. [cited 2018 Sep 12]. Available from: http://www.hu.ac.th/conference/conference2013/Proceedings2013/pdf/Book3/Poster2/355_510-520.pdf. (in Thai).
4. Payakkaraung S, Sangperm P. Caregivers' perspectives on promotion of child development in day care center. Journal of Nursing Science 2014;32(2):62-70. (in Thai).
5. Sutthinarakorn W. Action Research: Freedom and Creativity – based Research. Bangkok: Siam; 2013. (in Thai).
6. Pakkotonang T, Charoensuk C. Administration of the child development centers under Kae Dam tambon administration organization, Kae Dam District, Mahasarakham Province. Journal of Politics and Governance 2014;4(2):352-366. (in Thai).
7. Sirithongthaworn S. The development of developmental surveillance and promotion manual; DSPM. Journal of the Psychiatric Association of Thailand 2018; 63(1), 3-12. (in Thai).
8. Sornsing R, Thongjua P, Jitgaroon PA. Development of preschool children problem solving ability through educational game. Humanities and Social Sciences Journal of Graduate School, Pibulsongkram Rajabhat University 2017;11(1):92-104. (in Thai).
9. Tientad K. Learning experiences of early childhood in Matthayomsathukarnwittaya school. humanities and social sciences SDU Research Journal 2014;10(2):1-18. (in Thai).

10. Khachonmot R, Phaophan C. Development of the children's caretaker-teachers in organizing an integrated learning experience at the child development center of Phosi sub-district administration organization, Phochai district, Roi-Et province. Nakhon Phanom University Journal 2014;4(1):96-103. (in Thai).
11. Pongsaranuntakul Y, Payakkaraung S. Model of promoting language development in children aged 2-4 years old by parents or caregivers: A case study in child care center. Journal of Nursing Science 2016;34(2):34-44. (in Thai).
12. Tepvorachai U, Cheunarrom K. The study of child development center services in Muang Pathum Thani. Nursing Journal of the Ministry of Public Health 2017;27(Suppl):184-95. (in Thai).